

ΣΥΝΗΓΟΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ
ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΗ ΑΡΧΗ

**Κύκλος Ισότητας των Φύλων
Κύκλος Δικαιωμάτων του Ανθρώπου**

Σύνοψη Διαμεσολάβησης

**Διαμεσολάβηση του Συνηγόρου του Πολίτη για τη στήριξη
της φοίτησης διεμφυλικού προσώπου σε δημόσιο σχολείο**

Συνήγορος του Πολίτη: Καλλιόπη Σπανού
Βοηθός Συνήγορος του Πολίτη: Βασίλης Καρύδης
Ειδικοί Επιστήμονες: Δημήτρης Βερέμης, Μαρία Καραγεώργου, Καλλιόπη Λυκοβαρδή

Οκτώβριος 2013

Διευφυλική μαθήτριά¹ απευθύνθηκε στο Συνήγορο του Πολίτη καταγγέλλοντας προσβλητική, ταπεινωτική και απειλητική συμπεριφορά στο σχολικό της περιβάλλον λόγω της ταυτότητας φύλου της. Συγκεκριμένα, η μαθήτριά κατήγγειλε την **ύπαρξη εκφοβιστικού και εχθρικού κλίματος** στο εσπερινό γυμνάσιο στο οποίο φοιτούσε, το οποίο στην ακραία του μορφή έφτασε ακόμη και στην απειλή ή την άσκηση βίας. Σύμφωνα με την αναφερόμενη, στη διαμόρφωση αυτού του κλίματος συνέβαλε καθοριστικά η στάση του σχολείου, όπως αυτή εκδηλώθηκε μέσω της διαχείρισης του θέματος από τη διεύθυνσή του. Την αναφορά αυτή υποστήριξαν υποδειγματικά δύο οργανώσεις της ΛΟΑΤ κοινότητας, γεγονός που είναι ιδιαίτερα ενθαρρυντικό για την προοπτική εμπέδωσης σχέσεων εμπιστοσύνης και συνεργασίας δημόσιων φορέων με κοινότητες που δραστηριοποιούνται στο χώρο προστασίας δικαιωμάτων ευάλωτων ομάδων.

Ο Συνήγορος του Πολίτη, εξέτασε την υπόθεση υπό το πρίσμα της γενικότερης αρμοδιότητας του για την προστασία των δικαιωμάτων (ν.3094/2003), καθώς και της ειδικότερης ως φορέας προώθησης της αρχής της ίσης μεταχείρισης (ν.3304/2005, ν.3896/2010). Επισήμανε ότι **η ταυτότητα κοινωνικού φύλου αποτελεί κοινωνικό δεδομένο που προστατεύεται από την εθνική νομοθεσία κατά των διακρίσεων (ν.3896/2010), αλλά και από τη συνταγματική μας έννομη τάξη**, στο πλαίσιο της ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητας (άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος) και του σεβασμού της αξίας του ανθρώπου (άρθρο 2 του Συντάγματος). Παράλληλα, τόνισε την υποχρέωση κάθε δημόσιας αρχής ή υπηρεσίας, αλλά και των οργάνων της, ιδίως μάλιστα εκείνων που μπορούν ευχερέστερα να έχουν και έναν διαπαιδαγωγικό ρόλο λόγω της αποστολής τους, όπως εν προκειμένω του σχολείου, να συμβάλουν ενεργά και με συνέπεια στην καταπολέμηση στιγμιστικών στερεοτύπων που τροφοδοτούν συμπεριφορές που προσβάλλουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και την ελευθερία επιλογών του ατόμου.

Ειδικότερα, ο Συνήγορος του Πολίτη ζήτησε τις απόψεις της διεύθυνσης του σχολείου για τα καταγγελλόμενα και μετά την ανταπόκριση του σχολείου, πραγματοποίησε συναντήσεις στα γραφεία της Αρχής και στις εγκαταστάσεις του εσπερινού γυμνασίου, με όλα τα εμπλεκόμενα μέρη, καθώς και με εκπροσώπους υπηρεσιών του Υπουργείου Παιδείας που είναι επιφορτισμένες με την εποπτεία της λειτουργίας των σχολείων, προκειμένου να αναζητηθεί άμεσα υλοποιήσιμη λύση.

Μετά την ολοκλήρωση αυτού του κύκλου επαφών και την αξιολόγηση των απόψεων που διατυπώθηκαν, **ο Συνήγορος του Πολίτη πρότεινε στη διεύθυνση του σχολείου**, ως ένδειξη έμπρακτης αναγνώρισης του δικαιώματος της μαθήτριάς στη διευφυλικότητα και ως αφετηρία αποκατάστασης της εμπιστοσύνης της μαθήτριάς στη διεύθυνση του σχολείου, να γίνουν σεβαστή η βούλησή της σχετικά με:

α) τη **χρήση του ονόματος που η ίδια επιθυμεί** στις σχέσεις της με τους συμμαθητές της και τους εκπαιδευτικούς,

β) τις **γυναικείες ενδυματολογικές της προτιμήσεις**, εφόσον δεν ξεπερνούν τα όρια ευπρέπειας που ισχύουν για τις υπόλοιπες μαθήτριες

και γ) τη **χρήση της γυναικείας τουαλέτας**.

Οι ανωτέρω προτάσεις έγιναν **ομόφωνα δεκτές** από τη διεύθυνση και τον σύλλογο διδασκόντων του σχολείου.

¹ Πρόκειται για ενήλικο διευφυλικό άτομο που βρίσκεται στη διαδικασία επαναπροσδιορισμού φύλου, χωρίς να έχει προβεί σε επέμβαση διόρθωσης φύλου.

Προκειμένου δε να αποκατασταθεί η ομαλότητα στη λειτουργία του σχολείου, αλλά και η ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της σχολικής κοινότητας σε ζητήματα προστασίας δικαιωμάτων ΛΟΑΤ, σε συνεργασία με την Αρχή, συγκροτήθηκε ομάδα παρέμβασης, αποτελούμενη από σύμβουλο Αγωγής Υγείας της Διεύθυνσης Β'θμιας Εκπαίδευσης του Υπουργείου Παιδείας, ψυχολόγο και εκπρόσωπο της ομάδας Εκπαιδευτικών και Ειδικών Ψυχικής Υγείας «Ομοφοβία στην Εκπαίδευση». Κατόπιν αδείας του Υπουργείου Παιδείας, πραγματοποιήθηκαν οργανωμένες εκπαιδευτικές δράσεις ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης στο σχολείο, τόσο προς τους μαθητές, όσο και προς τους εκπαιδευτικούς.

Η διερεύνηση της ατομικής αναφοράς είχε θετικές πτυχές στην τελική της έκβαση, καθώς η εν λόγω μαθήτρια ολοκλήρωσε επιτυχώς τη φοίτησή της στο Εσπερινό Γυμνάσιο. Ωστόσο, **ανέδειξε σοβαρά κενά στις υπάρχουσες συμβουλευτικές-υποστηρικτικές δομές στην εκπαίδευση** που καθιστούν δυσχερή την αποτελεσματική διαχείριση συμπεριφορών ή φαινομένων, που ενέχουν διάκριση λόγω εθνικής ή φυλετικής καταγωγής, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού ή ταυτότητας φύλου των μαθητών.

Ο Συνήγορος του Πολίτη προτείνει στο Υπουργείο Παιδείας:

- την **υλοποίηση πιλοτικών δράσεων**, αντίστοιχων με αυτών που πραγματοποιήθηκαν στην παρούσα περίπτωση, σε σχολεία της επικράτειας, που θα επιλεγούν βάσει των προβλημάτων και ενδοσχολικών συγκρούσεων που παρουσιάζουν και το βαθμό της διαφορετικότητας που φιλοξενούν.
- την **αξιοποίηση της παρούσας εμπειρίας**, και της υποδειγματικής συμβολής των αρμόδιων υπηρεσιών και των εκπροσώπων οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών που δραστηριοποιούνται σε ζητήματα προστασίας ευπαθών ομάδων.

Για την περαιτέρω αξιοποίηση μάλιστα της ως άνω καλής πρακτικής, προτείνεται:

- η **έκδοση και αποστολή εγκυκλίου** προς όλες τις σχολικές μονάδες, με την οποία να υπογραμμίζεται η αξία αποδοχής της διαφορετικότητας, ανεξαρτήτως εθνικής ή φυλετικής καταγωγής, θρησκευτικών πεποιθήσεων, αναπηρίας, σεξουαλικού προσανατολισμού και ταυτότητας φύλου καθώς και η παροχή πληροφοριών σχετικά με τις συμβουλευτικές-υποστηρικτικές δομές στις οποίες μπορεί να απευθυνθεί ένα σχολείο που αντιμετωπίζει σχετικά προβλήματα.
- η **επαναλειτουργία της γραμμής υποστήριξης 1528** από τη Γενική Γραμματεία Νέας Γενιάς προκειμένου να μπορούν εκπαιδευτικοί και μαθητές να μπορούν να καταγγέλλουν περιστατικά ομοφοβικής και τρανσφοβικής βίας, και να ζητούν υποστήριξη.
- η **υποστήριξη και ανάπτυξη του Παρατηρητηρίου κατά της Σχολικής Βίας** και η ανάπτυξη συνεργειών με την κοινωνία των πολιτών

Για περισσότερες πληροφορίες απευθυνθείτε στο:
Τμήμα Επικοινωνίας
Τζαβάρα Καλλιρρόη τηλ. 2131306610 κιν. 6979448887
Παραγουιάς Πέτρος τηλ. 2131306625 κιν. 6977366424
Παπαγεωργοπούλου Δημητρία τηλ. 2131306604